

یاسای یانسیبی ئاوه‌دان کردنه‌وه‌ی ههریمی کوردستان

به‌ناوی خوای به‌خشنده و میهره‌بان

به‌ناوی گه‌له‌وه

ئه‌نجومه‌نی نیشتمانی کوردستانی عێراق

ژماره‌ی بربار: ۱۷

میژووی بربار: ۱۹۹۳/۳/۸

«بربار»

به‌پیتی حوکمی برگه‌ی (۱) له ماده‌ی (۵۶) ی یاسای ژماره (۱) ی سالی ۱۹۹۲ وله سه‌ر پیتشنازی ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران، ئه‌نجومه‌نی نیشتمانی کوردستانی عێراق له دانیشتنی رۆژی ۱۹۹۳/۳/۳ دا برباری ده‌رکردنی ئه‌م یاسایه‌ی دا:

یاسای ژماره (۷) ی سالی ۱۹۹۳ یاسای یانسیبی ئاوه‌دان کردنه‌وه‌ی ههریمی کوردستان

ماده‌ی یه‌که‌م:

لیژنه‌یه‌ک پیکده‌هێنری به‌ ناوی لیژنه‌ی یانسیبی ئاوه‌دان کردنه‌وه‌ی ههریمی کوردستانی عێراق به‌سه‌رژکایه‌تیی وه‌زیری ئاوه‌دان کردنه‌وه‌و گه‌شه‌پێدان و جێگیری بربکاری وه‌زاره‌ت و نوێنه‌ری وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری و ته‌ندروستی و کاروباری کۆمه‌لایه‌تی و گشت و کال و ئاودیری و په‌روه‌رده و پێشه‌سازی و وزه‌و ئه‌شغال و نیشه‌جێ کردن به‌ پله‌ یه‌ک که له به‌ریوه‌به‌ری گشتی که‌متر نه‌بێ.

ماده‌ی دووهم:

لیژنه‌که‌ خاوه‌نی که‌سایه‌تییه‌کی مه‌عنه‌وی ده‌بێ و بۆی هه‌یه هه‌موو چالاکییه‌کی قانونی بۆ به‌ده‌هێنانی مه‌به‌سته‌کانی بنوێنێ و سه‌رژکه‌که‌ی له‌په‌رده‌می دادگا‌کان و لایه‌نه ره‌سمییه‌کاندا ده‌بێته نوێنه‌ری.

ماده‌ی سێهه‌م:

لیژنه‌که‌ خۆی جو‌رو شیوه‌ی پلیتی یانسیبه‌که‌ و نرخی فرۆشتنی و رێکخه‌ستی راکێشانی و رۆژه‌که‌ی و چۆنیتی راکێشانه‌که‌ دیاری ده‌کا.

ماده‌ی چواره‌م:

لیژنه‌ دوای وه‌رگرتنی برباری ئه‌نجومه‌نی وه‌زیران مافی خواستن (استعاره‌) ی فه‌رمانبه‌رانی له وه‌زاره‌ته‌کانی ههریم هه‌یه به‌مه‌به‌ستی جێبه‌جێ کردنی کاروباره‌کانی بۆ ماوه‌یه‌ک که له دوو سال که‌متر نه‌بێ و ده‌شی بۆ یه‌ک جار نوێ بکرتنه‌وه.

ماددهی پیتجهم:

لیژنه به لایه‌نی که مه‌وه مانگی جارێک کۆده‌بیته‌وه بۆ ده‌رکردنی بریاری پیتوبست له باره‌ی ئه‌و کیشانه‌ی په‌یوه‌ندیان به‌ یانه‌سییه‌که‌وه هه‌یه.

ماددهی شه‌شم:

لیژنه بۆی هه‌یه له‌سه‌ر داواگرده‌نی سه‌رۆک یاسی له‌ ئەندامان که داواکه‌یان ده‌دری به‌ سه‌رۆک کۆبوونه‌وه‌یه‌کی به‌ده‌ره‌کی (استثنائی) بکا و نه‌میش ده‌بێ له‌ ماوه‌ی یه‌ک هه‌فته‌دا له‌ رۆژی وه‌رگرته‌ی داواکه‌وه لیژنه‌که بۆ کۆبوونه‌وه بانگ بکا.

ماددهی حه‌وتم:

کۆبوونه‌وه‌کانی لیژنه به‌ ناماده بوونی زیاتر له‌ نیوه‌ی ئەندامانی وله‌گه‌لیاندا سه‌رۆک و نه‌گه‌ر نا جیگه‌که‌ی ساز ده‌بن و بریاره‌کان به‌ زۆریه‌ی ده‌نگی ناماده بووان ده‌درین و نه‌گه‌ر ده‌نگه‌کان وه‌ک یه‌ک بوون ئه‌و لایه زāl ده‌کرێ که سه‌رۆکی له‌گه‌لدایه.

ماددهی هه‌شتم:

لیژنه ده‌بێ له‌ ماوه‌ی هه‌فته‌یه‌که‌دا له‌ رۆژی کۆبوونه‌وه‌که‌وه بریاره‌کانی بنیتر بۆ نه‌نجوومه‌نی وه‌زیران و نه‌گه‌ر نه‌نجوومه‌ن له‌ ماوه‌ی یازده‌ رۆژدا ناره‌زایی له‌سه‌ر ده‌نه‌برین له‌ رۆژی سه‌پاردنیا نه‌وه به‌ نه‌نجوومه‌ن به‌سه‌لمیتر او داده‌نرین.

ماددهی نۆهم:

لیژنه بوجه‌یه‌کی تایبه‌تی بۆ خۆی داده‌نی که داهاات و مه‌سه‌ره‌فی بۆ ماوه‌ی سالتیکی دارایی ته‌واو که له‌ ۱ / کانونی دووه‌مه‌وه ده‌ست پیده‌کاو له‌ ۳۱ / کانونی یه‌که‌مه‌دا کۆتایی دێ دیاری ده‌کا وله‌ دوا‌ی سه‌لماندنیسه‌وه له‌ لایه‌ن وه‌زیری داراییه‌وه کاری پیده‌کرێ.

ماددهی ده‌یه‌م:

نه‌گه‌ر سالی دارایی دواکه‌وت و بودجه‌کی نه‌سه‌لمیتر بوو لیژنه بۆی هه‌یه تا کاتی سه‌لماندنی بوجه‌ نۆیه‌که به‌ بریاری وه‌زیری دارایی کار به‌ بوجه‌ی رابوردوو بکا.

ماددهی یازده‌یه‌م:

حسابی سالانه‌ی لیژنه ده‌که‌وتیه‌ ژیر رکینی پشکنین و چاودیری داراییه‌وه به‌پیتی یاسا.

ماددهی دوازده‌یه‌م:

لیژنه ده‌بێ له‌ ماوه‌ی سێ مانگدا. له‌ رۆژی کۆتایی هاتنی هه‌ر سالتیکی داراییه‌وه راپۆرتی ئه‌و چاودیره‌ ژمیریارییه‌ بدا به‌ وه‌زاره‌تی دارایی که به‌ حسابی ئه‌و ساله‌دا چۆته‌وه له‌گه‌ل راپۆرتی سالانه له‌ باره‌ی کاره‌کانی لیژنه‌وه له‌و ساله داراییه‌دا.

ماددهی سیازده‌یه‌م:

پاره‌ی کاشی لیژنه ده‌خرتیه‌ یه‌کیک له‌ بانقه‌کانی هه‌ر تهمه‌وه و پاره‌ لێراکیشانی به‌ نیمزای سه‌رۆکی لیژنه‌وه فرمانبه‌ری به‌ریرسیار له‌ حسابی ده‌بێ و لیژنه بۆی هه‌یه هه‌ندیک پاره‌که له‌ ده‌ هه‌زار دینار زیاتر نه‌بێ له‌ سنووقه‌که‌یدا بۆ مه‌سه‌ره‌فی دهم و

دهست هه لښگرئ.

ماددهی چواردهیم:

وهزارهتی دارایی دهبی هه ندی قهرزی درتڅ خایهن به بی سوودی یاسایی (الفانده القانونیه) بدا به لیژنه بو هه لسوورانندی کاروباری به مه رجی به پیتی توانای لیژنه به قیستی سالانه بیداته وه.

ماددهی پازدهیم:

داهاته کانی لیژنه نه مانه ده بن.

۱- نهو قهرزانهی له لایهن وهزارهتی داراییه وه دهیدریتی.

۲- داهاتی راسته و خوی یانسیبه که.

۳- سوودی سپردراو (وداع) و پاره کاشه کانی خوی.

۴- نهو پارهیهی به پیتی نه م یاسایه له قازانجی نهو که سه دهرده کړئ که بلیته که ی بو دهرچوه.

۵- هر داهاتیکي تر که لیژنه دواي بریار له سهردانی نه نجوومه نی وهزیران قبولی دهکا.

ماددهی شانزدهیم:

نابی کوی خه لاتنه کانی ساتیکي دارایی ته او (۵۰٪) له سه دا په نجا ی نرخ ی بلیته فرو اشراوه کانی نهو ساله بی.

ماددهی حه فدهیم:

پوخته ی داهاتی لیژنه له یانسیبه که و داهاته کانی تری به پیتی، له پیشتری (الاولیه) و پلان ونه خشه سه لمیتراوه کان له لایهن نه نجوومه نی وهزیرانه وه بو پرژوه کانی گه شه پیدان و ناوه دان کردنه وه ی کوردستانی عیراق ته رخان ده کړئ. ماددهی هه زدهیم: لیژنه به یاسایه که هه لده وه شیتنه وه که چو نیتی ی پاکو دانی مال و مولکی دیاری دهکا.

ماددهی نوزدهیم:

نهو خه لاتانه ی یانسیبه که که دهرتین به پلیت بو دهرچوه که له گشت باجیک دبه خشرین.

ماددهی بیستم:

لیژنه له (۱۵٪) له سه دا پانزه ی پاره ی خه لاتی نهو که سه ی پلیته که ی بو دهرچوه کله داته وه وه که داهاتیک بو لیژنه تو مار ده کړئ.

ماددهی بیست ویکم:

لیژنه ریژه ی کو میسیون (العموله) بو نهو که سانه دیاری دهکا که وه کاله تی فروشتنی بلیتی یانسیبه که ی دهریتی.

ماددهی بیست و دوهم:

کار به هیچ ده قیک ناکړئ که له گه ل حوکه کانی نه م یاسایه دا ناکوک بی.

ماددهی بیست و سیمه:

وهزیری دارایی و نابووری و ناوه دان کردنه وه و گه شه پیدان بو بان هه یه هر یه که

به پیتی تاییه تکاربی خۆی رینماییی پتویست بۆ جیبه جی کردنی حوکمه کانی ئەم یاسایه ددریکا .

ماددهی بیست و چوارهم:

دبئی ئەنجوومه نی وهزیران حوکمه کانی ئەم یاسایه جیبه جی بکا .

ماددهی بیست و پینجهم:

ئەم یاسایه له رۆژی بلاوکردنه وه یه وه له رۆژنامه ی ره سمیدا کاری پێده کری .

جوهر نامق سالم

سه رۆکی ئەنجوومه نی نیشتمانی کوردستانی عێراق

هۆیه کانی ده رکردنی ئەم یاسایه

له بهر ئەو بارو دۆخه ی کوردستانی پێدا تیپه ریوه و کاو لکردنی ژیر خانی له لایهن حکومه ته یه ک له دوا ی به که کانی عێراق و به تاییه تی رژیمی نیستای به غدا وه پتویستی بوونی پالتیتیکی دارایی بۆ ناوه دان کردنه وه ی ناوچه که و جیبه جی کردنی پرۆژه کانی که شه پیدان و له بهر باری سه ختی دارایی حکومه تی هه ریم ئەم یاسایه ده رکرا .